[Pseudo] Bernhardus

BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
3 1197 23820 5287

Incipit speculuz beati bernhardi abbatis. de honestate vite.

PEtis a me fili et frater qd nūquā et nulquā aliquē a suo priore audiui petisse. Veruntū qr instāt tua deuotō exposcit cui iuste rōnabilit petēti aliqd negare nō possuz Formulā honestevite tibi breui scribo sermone. quam in cristi amore si ardēter et scēs pseuerāter huaueris. pculdubio vitā ɔsequeris eternā. Vt igit ab interiori incipiēs: ad exteriorē hoiez sermo pcedat. Circa tui cordis puritatē te indesinent studere oportet quo totius puritatis amator deꝰ tanquā ī ppa sede sedere dignet ibi sedē sibi tanquā in celo collocare Iuxta illud Celū mihi sedes: et tra scabellū meoꝝ. Et iterū Aīa iusti sedes est sapiētie. Necesse est ḡ qp circa cogitatōes tuas intendas et īsistas vt videlicet corā deo cogitare seu meditari ptimescas qd ī psētia hoīs merito dicere vel cogitare

erubescceres. Sciens nimirum q sicut p verba vel facta innotescim9 homi sic p cogitatões incircũscripto spũi q2 q̄ dicta hoĩbz sũt deo cogitatões Dñs eĩn nouit cogitatões hoĩm qñ vane sũt. et sicut ei nulla iuisibilis est creatu ra: sic nihil oĩno cogitari põt qd eũ la teat. vnd apo. viuus est eĩn sermo dei et efficax et penetrabilior oĩ gladio an cipiti ptingens vsqz ad diuisionez aĩe et spũs cõpagũ et medullaz et discre tor cogitatõuz et intentõum cordis.

De contemplatõe dei.

Sit ergo tibi xp̄s in corde et nũ q̄z ymago crucifixi ab aĩo tuo re cedat. Hic tibi sit cibz et pot9 dulce do tua et refectio tua cõsolatõ tua mel tuum et desideriũ. Tua meditatio tua oratio vita tua ratio tua et resurrectõ tua Semper cogita illũ. aut positũ in presepio. aut pannis inuolutum. aut in templo a parentibus presentatum Aut in templo audientem doctores

interrogantez qui docet omnez scien
tiā et postea ꝑntibꝫ s̄bditū cui de iu-
re s̄bdit̄ omīs creatura. aut etiaꝫ tur
bas docētē vel solū in mōte orātē. aut
esurientē in deserto panē vite et fōtē
sapie qui pascit̄ int̄ lilia et īplet omne
aīal bñdictōe. aut fatigatū in itinere
ꝓlixiꝰ orātē et oībꝫ oīa suffitient̄ ad
mīstrātē ab angelo etiā ipsū q̄ est dul-
cedo et ꝯsolatō angeloꝝ ꝯsolatōnem
recipiētez. aut ad colūnā sustentatōez
mūdi et totiꝰ mūdi colūnaꝫ ligatū et fla
gellatū. et ipsū q̄ est gloria angeloruꝫ
sp̄retū et illusū sputis illitū palma in fa
cie ꝑcussū. spinea corona coronatū ob
ꝓbrijs saturatū. ad vltimū cū iniquis
deputatū. et ꝓ te in cruce pendentez
et morientem. Sic erit igitur fascicu-
lus mirre dilectus tuus inter vbera
tua cōmorabitur. Et sic de oībꝫ anxie
tatibus dn̄i tui et amaritudinibus q̄si
quendam fasciculuꝫ concepti doloris
colligas vnd̄ etiā amaꝝ poculū et dul
ces (vt ita dixerim) lacrimas confitias

Si vero aliquando ardentissimo xp̄i amore succēsus volueris cū apostolo cognoscere et q̄ sursū sūt sapere altius Leuabis parump oculos mētis ad victoriā resurgētis et ad maiestatē in gloria pr̄is sedētis et regnātis: nec tn̄ ibi facies morā lōgā. ne forte si diutius maiestatis fueris scrutator opprimaris a gloria.

De superbia detestanda.

TAne añ oia noueris te om̄ez elatōez cordis iactātiā atz arrogātiā q̄n q̄sdā pestes et venetata aialia et quoddā venenū aīaꝝ oīno fugere debere. Sciens pculdubio q immūdus corā deo est omnis qui exaltat cor suum Item neminem spernas nulli noceas nulli detrahas et ī xp̄i noīe oībz pdesse coneris Item inferiorem ceteris atqz viliorem te non solum credas ex intimo cordis affectu verū etiā nō dicas profecisse te nec aliquid te existimes. Juxta illud apostoli. Qui se existimat aliquid esse cū nihil sit: ipse se seducit.

Ad hec sit incessus tuus maturitate ple
nus grauis et honestus vt viz nō fra
ctis gressibz ambules aut ñ scapulas
dextrorsū vel sinistrorsū vergendo seu
vertēdo nō eē erecta ceruice nō pmi-
nēte pectore seu iclinato sup humerū
capite: q oīa leuitatē redolēt aut ela-
tōez ostēdūt aut ypocrisiz sapiūt. In
cedēs stās sedēs: habeto te deorsū re
uoluēs in aīo tuo q2 puluis es et i pul
uerē reuerteris. et cor sursū versū nul
la curiositate aliquē aspitias aut respi
tias Tristitiā animi et maxime in cōuē
tu ostēdere te decz: qñdā tñ hylarita
tē pmittes in fatie. Priuatiz aūt nun
qz vult9 tu9 in diuersa mutet. si corā
aliquo alicui9 rei causa vt assolet aliqñ
fueris compulsus in risuz: nō sit excus
sus cum cachīno. Tuis etiā curis in-
terpone gaudia. nunqz sis otiosus qn
aut legas aut al qd de sacris scriptu
ris vel quod certe melius est rumines
psalmos operādo. Nihilomin9 incef
sāt qd t fuerit iniūctū vt nūqz diabol9

te exoccupatuz inueniat · multa enim
mala docuit ociositas · Illas vero scri
pturas libētius legas: pcipue q̄ tuā de
uotōez magis inflāmauerint q̄z q̄ alli
tiūt intellectū · Intellige q̄ dico dabit
tibi dominus intellectū si in sēsu cogita
ueris circūspectōez dei Et cū oraueris
nō ipleas aures audiētiū singultibz et
suspirijs · Sz intēde dn̄m deū tuū in cu-
bili cordis · pderit tn̄ ad cōpūctōnez
habēdā si ita semotus fueris vel puras
manus eleuādo · si etiā tuipsius vocē au-
dire potueris nōnunq̄z ad subleuādā
intētōem in celū inspitias vt ibi sit cor
tuū vbi xp̄s est in dextra dei sedens ·
Ab orōne reuertaris ad lectōez et ite
rū si lectio in te fastidiū submouerit ad
orationem puocet · Consortia iuuenū
maxime qui inbarbes sunt quātū con
uenienter potes deuita Sicut ad cru
cem sic ad cibum accedas · nunquā ali
cui oculos in fatiem defigas · nunq̄z
voluptate: sed necessitate pascaris ·
Et fames non sapor puocet appetitū

singularitatē fuge· cōmunitate esto
cōtent⁹ sciēs q꞉ caro pascēda est et ex
tinguēda sūt vitia· Sꝫ qñ tibi aliq̄d sup
apponit᷑ tanq̄ꝫ diuinit⁹ ꝓcuratū: illud
accipe: h̄ tñ in aīo et sēp in volūtate
tua sit magis alteri apponere q̄ꝫ retine
re· Pone prudētie tue modū ne tibi sa
piēs videaris sēp et vbiqꝫ atꝫ in oībꝫ
opibꝫ tuis time: ne forte excedas in
aliquo· Hic beat⁹ job ait· verebar oīa
opa mea: sciēs q꞉ parcis delinquēti·
Cū aūt ad stratū lassus deueneris: te
honestissime iacēdo ꝯponas· nec supi
n⁹ iaceas nec genua leuādo calkaneos
iūgas ad tibias· q꞉ si luxurie te pōpa
cōcusserit: recordare dilectū tuū posi-
tū sup lectū doloris et vniuersū stratū
ei⁹ vsū in īfirmitate· Hec dices in cor
de tuo· de⁹ me⁹ pēdet in patibulo et
ego voluptati operā dabo· sicqꝫ inuo
cato ex toto corde noīe saluatoris: ge
mēdo et sepe geminādo h̄ nom̄ salutis:
cessabit q̄ssatio· rumina in te psalmos
donec sompn⁹ occupet: vt in sompno

compuncies te psalmos dicere. Cum sur
rexeris ad vigilias lauda creatorē tuū
ex oībz viribz tuis et ad laudē creato
ris et redēptoris tui exalta in altitu-
dine vocē tuā. Postremo purissimuz
xpi habeto amorē nihil p̄t xp̄z aut q͛d
est p̄t ipsū aut q͛d ē ꝑpt ipsū nō ē ama
re memēto. Prolixius q̄z putaui Ꝺscri
psi tibi q͛d ipe agere neq̄o in te adimple
re me reputās et optās q͛d mihi deesse
se cognosco. q̄ ꝑfectus tuus gaudiū est
mihi: et corona mea in dn̄o deo meo.
Si q̄n assistitis tedio iuxta lapidē quo
lauant corpa mortuoꝝ te ꝯpone me
ditādo et diligēt cogita quō tractentur
tur vsu sepeliendi nūc in tergū nūc in
faciē versant quō nutet caput cadāt
brachia rigēt crura iacēt tibie quomō
induant cōsuāt deferāt humādi quo
mō cōponant in tumulo quō puluere
cōtegāt quō vorent a vermibz q̄i pu
trefactō. Summaq̄z tibi sit pb̄ia
meditatio mortis assidua. hanc vbi-
cūq̄z fueris aut perrexeris tecū porta

et ĩneternũ nõ peribis.

Explicit speculũ bernhardi abbatis de honestate vite. Incipiũt octo pũcta: mediãte quibz p̃ueniť ad perfectõez vite spiritualis eiusdem.

HEc octo si bene excolueris oĩm virtutũ pfectõez et cõsummatõnez per gratiã dei cõsequẽris Primũ: vt pure et ĩntegre peccata tua sepi9 cõfitearis cũ magno dolore et p̃posito nõ pl9 faciẽdi. Secundũ vt nõ frãgaris aduersitate vel tẽptatõe Sz sta ĩn iustitia et timore et p̃para aĩmã tuã ad tẽptatõnez Nõ eĩm est loc9 vel religio qui vel que permittit hoĩez sine pugna militare et viuere Nam tota vita homĩs militia est super terram Dñs etiã q̃ pie viuere volũt ĩn xp̃o p̃secutõez patiẽť. pmittit eĩm teste beato grego. Dñ9 electos suos lacerari

detractionibz vt in humilitate oseruē
tur. Tertiū: vt nō misceas te homi
nibz nec interioribz nec exterioribus
inquātū potes bono modo. Sed te
ne solitariū sponso tuo xp̄o et fuge ru
mores seculi et vana ac secularia collo
quia q̄ mentē distrahūt et inqetā red
dunt et in pace esse nō permittūt.
Quartū omni tpe debere puritati cor
dis studere vt videlicet cōtinue vel
clausis sensibz carnalibz in teipsū ouer
taris et cordis ostia a formis sensibili
uz et ymaginibz terrenorum q̄ntū possi
bile est habeas diligent' serata. Pu
ritas nanqz cordis inter oīa exercitia
spūalia est quodāmō tanq̄z quedaz fi
nalis intētio ac laborum oīm retributō
q̄ in hac vita miles xp̄i emeritus reci
pere cōsuevit sibi vēdicat principatū
Affectum tuū cum omni diligētia ab
hijs oībz que libertatē ipsi' impedire
possent et ab omni re possibilitatē ha
bente alligandi et tenendi ipsum affe
ctum ad inherendum. Iuxta illud le

gis mosayce. maneat vnusquisqꝫ apd
semetipsū. nullꝰ egrediatᷣ ostiū domꝰ
sue die sabbati et sabbatizabit populꝰ
In semetipso nāqꝫ esse ē dispersiones
cordis sui et affectōnes ad vnū veruz
et simplicissimuz bonoꝝ recolligere et
collectas habere. Sabbatizare vo est
cor ab affectōne carnali ipsā īficiēte
et a curis mūdanis ipsū distrahēte ab
solutā esse et ī pace cordis sui tanq̄z ī
portu silētij ī amore et fruitōne cōdi
toris suauitᷣ quiescere. Sup oīa autē
alia tibi sēper sit ꝑ̄ncipalis conatꝰ vt
animū tuū semper sursū ī cōtēplatōe
diuīnoꝝ eleuatum habeas vt diuīnis
rebꝫ ac deo mens iugitᷣ transferatur
Quicq̄d aūt ab hijs diuersū est quāuis
magis videatᷣ sicut corpis castigatio
ieiunium vel vigilie et similia virtutis
exercitia quasi scdaria et īferiora iudi
canda sunt tantum expedientia quan-
tum ad cordis proficiunt puritatem

Inde est q̄ paucissimi iam ad ve-
rā ꝑfectōez ꝑuenīut q̄ ī medijs nō

multum pficuis temp9 et vires expē
dūt debita remedia negligunt et post
ponūt. tu aūt si tramite recto ad finē
intētū puenire desideras: debes summo
pere ad perpetuā cordis puritatez et
mētis trāqllitatē anhelare atqz cor sur
sū iugit' ad dñm habere. verū tñ est q
null9 mortaliū potest huic cōtēplatōi
iugiter inherere. Et ideo dictū est vt sci
as vbi mētis intētōem debeas habere
fixā et ad quā destinatōnem sēper ani
me tue reuoces ītuitū quā poterit ob
tinere mēs gaudet et a q distractaz se
doleat atqz suspiret quotiēscunqz ab il
lo intuitu sē dephenderit sepatā. que
rulosa voce mihi obuiare volueris di
cens. te diu in eodē statu manere non
posse nosse debes q diuina vt9 pl9 po
test facere qz homo possit cogitare.
et q frequentia act9 similē sibi habitū
generare consueuit Vnde sepi9 cōtin
git: q illud ad quod fortassis homo
se in principio astrinxit cum quadam
violentia et difficultate postea facilit'

opabitur et tandez cum magna delec
tatōe dūmō a ceptis nō desistat. Au
di fili mi disciplinā p̄ris tui. Attende
diligēt illa v̄ba mea et ea in corde tuo
q̄si in libro scribe Noli emulari multi
tudinē eoꝝ qui iā retro conversi sūt post
desideria cordis sui In q̄bz deuotō te
puit caritas refriguit et deficit humili
tas: obediētia etiā pstrata est qui pla
cere hoībz cupiūt honores querūt vē
tri seruiūt qui supra modū diligūt mu
nera secunt retributōes q̄ in h̄ mūdo
ipsū qd querūt p mercede opis sui re
cipiūt et in futuro vacui remanebunt
Sed illos egregios flores sāctissimos
p̄res q̄ incōpabili flagrabāt studio sā
ctitatis attēde et eoꝝ festines ppositū
fili studio et cōuersatōe suscipe queād
modum tibi iam ppositū est. Siue igi
tur commedas siue bibas siue aliquid
aliud fatias semper hec vox pij p̄ris
resonz ī auribz tuis admonētis et dicē
tis. Fili mi ad cor tuū redas ab oībus

quantuz possibile est teipsuz abstrahē
do mētis oculū sēp in puritate et tran
q̄llitate custodias. Intellectū a for-
mis rez īfimaz reseruādo volūtatis
affectū a curis terrenoz penit⁹ absol-
uas sūmo bono amore feruido sēp in
herēdo. mēoriā q̄z iugit̄ sursū eleuataz
habeas p ꝯtēplatōez diuinorū ad sup
na tēdendo: ita vt tota aīa tua cū om̄i
bz potētijs suis et viribz in deū colle-
cta vn⁹ fiat spūs cū eo in quo summa
pfectō vie ꝯgnoscit̄ ꝯsistere. Hec
igit̄ huis p vite tue formula t̄ sit tra
dita in q̄ summaz summa toti⁹ perfe
ctōis ꝯsistit. in q̄ si diligent̄ studueris
et fidelit̄ affcūz mācipare volueris be
at⁹ eris: et quodāmō etnā felicitatē ī
h̄ fragili corpore inchoab. Hec ē fili sa
lutis via: quā tu⁹ arsemi⁹ ab āgelo edo
ct⁹ huauit et huari suis discipl'is māda
uit. Fuge tace q̄esce h̄ ingens sunt p̄n
cipia salutis h̄ etna sapīa ad discipulū
Itē statiz fōm fert̄ fōs et origo oīm
bonorū hoī spūali ē in cella sua iugit̄

morari. Quintum. vt non contri steris vel leteris aut solliciteris p ami cis et cognatis tuis s3 omitte eos deo et spūale subsidiū scz orouz tuaꝝ suffra gia eis īpēde. te aūt mdo crucifixū re puta et mūdū tibi ad interiora te ex tēde e tāq3 oīb3 amicis orbat9 Sex tuz vt sis feruēs in orombz et medita tōib3 sāctis et ab illa volūtate q̄ ad re ligionē venisti et a pmo nouiciat9 fer uore nō tepescas. hō eni remissus si īci piat aliqd ī pncipio aliqntulū strenue agit: deinde diminuēdo pcedit. qua multoꝝ ē incipe: paucoꝝ finire. So la tn̄ perseuerātia coronabit sola acci pit brauiū. Nulla sine labore vt9 et ad magna pmia nō peruenit nisi per ma gnos labores. Regnū eni celoꝝ non desides nō remissi nō delicati s3 violēti rapiūt qui non aliis sed suis volūtati bus pclaram inferunt violentiā Naz qui in moribz suis molles sūt et fluidi more aque pcipitis ad yma descēdūt Qui vo oltātes firmi et feruidi i arcez

virtutis cottidie excrescunt. Stultis nihil diu placet. Nā tales qđ nō habēt cupiūt: et qđ habēt fastidiūt. ergo cōstās esto et nō mouearis exēplis tepidoꝝ ad imitādū eos Et ꝙ rigor ordinis nō tenet̃ ab alijs: de h̄ te nō intromittas. ſ; uideas ꝙ sine offēdiculo ambules corā ɔfr̄ibȝ tuis emēdādo eos pl' exēplis q̄ȝ verb̄ vt oīa q̄ ordis sūt sana et integra sint in pſona tua. Et iō non sis alijs rigorosus non repūdas acriter vel dure īcrepādo alios. quia frat̃na correctō nō habȝ locū vbi nō sperat̃ emēdatio. et frustra venit son' ad aures nisi de' in corde loquat̃. q2 sol' de' cōuertit corda filioꝝ hoim.

Fraterna autem correctio debet fieri cum magno moderamine cum gemitu et beniuolentia suo loco suo tempore semper oratōe p̄cedēte. Idcirco si aliq̄ n̄ ɔpleuert oīa q̄ sūt ordis dūmō tu bon' emulator fueris et discret' n̄ iudicab̄ alioꝝ fcā. Nec moueat te si videris aliquos min' discretos. alios

ignaros: alios indoctos: alios remis-
sos in horis aut q̄buscūq; vicijs obno-
xios, claude oculos inq̄ntū potes ad
alioꝝ facta ꝑscrutāda Caue ne quos
imitari n̄ vis dānare videaris q: in iu-
dicādo alios magnū ē periculū ⁊ tales
suspitōes sepe sūt false. siue sint v̄e siue
false: diminuūt tn̄ affectū ⁊ caritatē
quā hō habz ad ꝓximū. Id multū dēs
cauere ne caritas alicꝰ erga te vl̄ quē-
cūq; aliū corrūpat̄ vel etiā diminuat̄
q: n̄ ē maiꝰ spoliū vl̄ dānū q̄z ī ablatōe
vl̄ dīnutōe caritatis. oīa nāq; q̄zuis
vtilia: q̄zuis necāria videāt̄ spernēda
tn̄ sūt vt ire turbatō deuitet̄ ⁊ omnia
q̄ aduersa sūt vel putant̄ sustinēda sūt
vt pacis dilectōisq; trāqllitas seruet̄
quia nihil pernitiosius ira: nec carita-
te quicquam vtilius est credendum.
nec tranquillitati animi preciosius ꝓp-
ter que non solum commoda carnali-
um ⁊ transitoriorum sed ⁊ spiritualiū
spernēda videt̄ si alias acq̄ri vel pfici
nō possūt. Septimū vt sis tacens 7

et non multiloquus. vbicunque fueris lo
quendo vel respondendo leuiter et morose re
missa voce placido vultu disciplinatis
moribus pauca et rationalia verba loquaris
Hijs ad limam veniant verba quam semel ad
linguam plus diligas audire quam audiri vt
interrogatum magis aperiat os tuum quam ad
non interrogata respondere Non innitaris
tue prudentie neque confidas in proprijs sensi
bus et non sis sapiens in oculis tuis. alti
ora te ne quesieris et fortiora te ne scru
tatus fueris. sed discretum modestum et or
dinatum te in omnibus exhibeas quia deo num
quam placuit aliquid immoderatum instabile
confusum inordinatum. super humile
autem et quietum requiescit spiritus domini

Octauum et vltimum. vt nunquam sis
otiosus. Nam in desiderijs est omnis oti
osus. ama igitur scientiam scripturarum et
carnis vitia non amabis nec vacet mens
tua varijs perturbationibus que si pectori
tuo insederit dominabuntur tui et te ducent ad
delictum maximum. Semper igitur aut legas
aut ores aut aliquid de sacris mediteris

Multa eniz mala docuit otiositas: est
em̄ mors aīe ⁊ viui hoīs sepultura ⁊
sētina oīm maloꝝ. Singulis horis ⁊
diebꝫ sua tribue exercitia. spūalibꝫ spū
alia. corpalibꝫ corporalia ꝯpando. In
oībꝫ caueas tibi a peccato ⁊ ꝓximo
a scādalo. Statiꝫ cū sentis te stimula
ri a vana gloria vel q̄cūqꝫ tēptatōe. p̄n
cipijs obsta. ⁊ sis agilis ad q̄cūqꝫ agē
da q̄ ex alti⁹ āmonitōe vł diuīa īstiga
tōe. ītelligis esse faciēda. Discas tibi
ipsi preesse. ⁊ teipsū regere nō alios.
ꝓpriā vitā ordina mores tuos cōpone
teipsū iudica. teipsū ap⁹ teipsū accusa
⁊ ꝯdēpna nec īpunitū dimitte excessū
Tibipsi esto dur⁹. nunq̄ꝫ alijs. Ma=
ne p̄terite noctis fac a teipso exactio
nez. ⁊ future diei tibi īdicito cautio
nē. Vespere p̄terite diei rōez exige.
⁊ superueniētis noctis fac īdictōez
Cōsidera q̄ntū ꝓfitias: q̄ntū tibi adhuc
restet itineris. grandis em̄ tibi restat
via anteq̄ꝫ videatur de⁹ deoꝝ in syon

Sed cum in hys octo iam premissis te exercueris de virtute in vtutez pficiēdo esto caut⁹ ꝯtra insidias dyaboli ne te abducat ab eis · Amen ·

B. Bernardus. [illegible] de Honestate Vitae